Godina II. — Broj 333.

CIJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 32·—, za polugodište K 16·—, tromjesečno K 8·—, mjesečno K 3·—, u maloprodaji 10 helera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Custoza broj 1, te se računaju po 30 helera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Ponedjeljak, 12. lipnja 1916.

„HRVASKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskara JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Custoza broj 1. Uredništvo se nalazi u Sišanskoj ulici broj 24. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažuju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju.

Uspjeh naših četa na ruskom bojištu.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 10. lipnja (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Na istoku je od Kolki bio zauzeo neprijatelj preksinoč s trima pukovnijama lijevu obalu Strija, a jučer je bio zamašnom protunavalom a.-u. četa opet suzbačen preko rijeke. Kod toga je palo u naše ruke 8 ruskih časnika, 1500 momaka i 13 strojnih pušaka.

Na sjeverozapadu od Tarnopola osvojili smo mi opet protunapadajem vis, što ga je bio neprijatelj osvojio velikim gubicima.

U sjeveroistočnom se dijelu Bukovine biju opeta vrlo ogorčeni bojevi. Uslijed premoćnih neprijateljskih sila, kojima je neprijatelj nastupio rasipom ljudskog materijala, koji je i za njega bio bezobziran, bilo je nužno, da tamo svoje čete pred njim uklonimo i promaknemo.

Talijansko bojište.

Talijani su ponavljali svoje napadaje protiv pojedinih mjesta fronte; bili su svuda hitro krvavo suzbijeni. Na Monte Lemerle napale su naše čete iznenada neprijateljska odijeljenja, koja su se još držala u blizini vrhunca, zaposjele su brijeg posvema, te su učinile preko 500 zarobljenika.

Naša su ljetala napala bombama željezničku stanicu u Čedadu.

Jugoistočno bojište.

Ništa zamašna.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 11. lipnja (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Na jednoj i na drugoj strani Moze žestoki bojevi.

Istočno bojište.

Južno od Kreva uništile su njemačke izvidničke ophodnje u ruskim jarcima više namještaja, te su odnijele sobom preko stotine zarobljenika i jednu strojnu pušku.

Balkansko bojište.

Ništa nova.

Vrhovno vojno vodstvo.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 11. lipnja (D. u.) Glavni stan javlja:

Kaukasko bojište.

Na kaukaskoj smo fronti odbili na lijevom krilu različite neprijateljske napadaje, kod česa su Rusi imali preko jedne stotine mrtvih i ranjenih te nekoliko zarobljenih.

BRZOJAVI.

Rat.

Talijanski prijevozni brod potopljen.

Rim, 11. (D. u.) Agencija Stefani javlja: U večer od 8. o. mj. napale su dvije neprijateljske podmornice u donjoj Adriji talijanski prijevoz s četama i materijalom, koji se je sastojao od tri parobroda i od flotile razarača. Torpedo je pogodio parobrod „Principe Umberto“, koji je potonuo u nekoliko časova. Polovica po prilici ukrcanih vojnika je izgubljena.

Balkan.

Rumunjske dobave.

Bukarešt, 10. Od 1. travnja do 14. svibnja bijaše na temelju ugovora, sklopljenih sa središnjim vlastima, izveženo iz Rumunjske 127.000 tona kukuruza, 61.000 tona ječma, 35.000 tona pšenice, 650 tona graha, 400 tona brašna i 700 tona graška.

Grčka protiv četvornog saveza.

Atena, 10. Od vlade zaključeno djelomično razoružanje grčke vojske znači, da je Grčka odlučno nastupila protiv četvornog saveza. U podučenim se političkim krugovima znade, da je poslanik entente zahtijevao od grčke vlade, neka ova svojom vojskom prepriječi napredovanje Bugara u grčko područje, da na taj način prisili Grčku, da se u ratu postavi na stranu entente. To, što je grčka vlada u taj čas odredila djelomično razoružanje grčke vojske, dogodilo se je kao odbijanje na nju postavljenih zahtjeva četvornog saveza, da vojskom nastupi protiv Bugarske.

Ententa.

Potankosti o potonuću lorda Kičenera.

London, 10. (D. u.) Parobrod, koji je stigao u Aberdeen, donio je potanjih vijesti o potonulom brodu „Hampshire“: Kičener je i njegov štap išao prošlog ponedjeljka na veče sve do najsjevernije strane Škotske sa željeznicom. Tamo se je ukrcao na krstaricu. Vjetar je bio silan. Nesreća se je pripetila o osmoj uri blizu zapadne obale najvećeg ostrva Orknejskog otočja. O devetoj je uri bila krstarica već pod morem. Pučanstvo je vidjelo s kraja, da su se odrinula sa krstarice 4 čamca, koji su se razbili o klisure. Brodovi, koji su pritekli u pomoć, nijesu našli ni traga ratnoga broda, niti lješina. Kapetanov je čamac bio izbačen prazan na kraj. Dvanaestorica ljudi, koji su se hvatali za ogromni pojas za spasavanje, mogli su još, premda vrlo izcrpljeni, da kao umirućim glasom iskažu, kako se je na ratnom brodu nalazio Kičener. Po tom su ljudi zapali u tvrdi san. Između klisura našlo se je od 70 do 80 lješina.

London proti Nijemcima.

Rotterdam, 10. List „Nieuwe Rotterdamsche Courant“ javlja iz Londona, da su Northcliffovi krajcarški listovi započeli huškanjem proti još neinterniranim Nijemcima i da traže, da bi svi zajedno bili internirani. Ti listovi naime misle, da se ima svesti propast križarke „Hampshire“ na špijonažu. List „Daily Chronicle“ osvrće se u jednom članku proti nepameti, koja se odrazuje u toj predmjevi. „Engleski krstaši“, piše list, „krstare neprestano morem, a njemačke podmornice vrebaju nepreslano na to, da ih obore na dno mora. Da one takova što tako rijetko čine, dogadja se samo za to, što nemaju nikakova inoga posla. Predočivanje, da one traže svoje žrtve i da ratne ladje samo onda torpeduju, kad ih je na to upozoro koji špijun, da je Kičener na brodu, dokazuje neobično nepoznavanje pomorskog rata.“

Diplomatsko vijeće četvornog saveza.

Zürich, 10. Neki brzojav „Züricher Zeitung“ iz Pariza javlja, e se čini, da se u krugovima četvornog saveza ozbiljnije bave mišlju o miru. Da se za takav slučaj unaprijed zasigura jedinstveno postupanje, misli se stvoriti zajedničko vijeće četvornog saveza.

„L'Oeuvre“ doznaje, da će se ustanoviti iz najznamenitijih političara Engleske, Francuske, Rusije i Italije vijeće, koje da će preuzeti vođenje izvanjskih posala četvornog saveza i tvoriti vrhovno sudište u diplomatskim pitanjima. Tome će se viječu povjeriti i dolučenje svojedobnih mirovnih uvjeta.

Glavni uzrok ustanovljenja tog vijeća bila bi prama švicarskom listu potreba, koja se je pojavila u četvornom savezu, da se prepriječi svaku misao posebnog mira. U ostalom je značajno, da ne spominje francuski list o medju sudjelujućim državama niti Srbije niti Belgije, dok se Crna gora već odavna više ne spominje.

Vojnički pozivi u Francuskoj.

Paris, 11. (D. u.). Oslobodjeni i odvraćeni iz godišnjih razreda 1913.—1917. bit će tek 1. kolovoza pozvani pod oružje.

Bryan neće kandidirati!

Genf, 10. Vijesti iz New-Yorka javljaju, da je Bryan nakon razgovora sa predsjednikom Wilsonom povukao svoju kandidaturu za predsjednika.

Druga pariška gospodarstvena konferencija.

Genf, 10. Dopisnik londonskog lista „Temps“ javlja: Gospodarstvena konferencija saveznika, koja se sastaje na dan 14. juna u Parizu, imat će za osobitu zadaću budući program saveznika. U prvom se redu radi o mjerama glede organizacije sviju pomoćnih sredstava, koja stoje na raspolaganje četvornom savezu za vrijeme rata; o mjerama, glede kojih su različite vlade već raspravljale. Londonski odbor za prehranjivanje, koji se sastoji iz engleskih, francuskih, ruskih, talijanskih, srpskih i belgijskih zastupnika, ima zadaću, da medju različite države porazdijeli potrebite za vojnu industriju surovine, koje za sada pruža za sve države Engleska. Osim ovih radnja, koje se imaju provesti još za vrijeme rata, ima se iza rata odrediti opširna osnova sveopće politike. Najvažnije će pitanje u tom biti, kakove će trgovačke sveze ententa iza sklopljenja mira podržavati sa Njemačkom. Dosad je većina kabineta glede toga pitanja bila veoma suzdržljiva i izbjegavala, da se za budućnost veže. Čini se, e je engleska vlada, koja je dosad u svim svojim izjavama bila veoma oprezna, odlučila, da poduzme mnoge temeljitije mjere, nego li se je to prije nekoliko sedmica od nje moglo očekivati. Engleska bi mogla vršiti odlučan utjecaj na daljnji razvoj ovoga pitanja. Veliku Britaniju vode u ovaj čas misli, da usredotoči sva pomoćna sredstva države i da svoju tradicijonalnu politiku podredi vojnim mjerama, koje bi isključivale njemački izvoz. Da li će saveznici bi isključivale njemački izvoz. Da li će saveznici medju sobom sklopiti neku vrst carinskog saveza, kojemu bi pristupile sve države, koje su se borile na njihovoj strani, ili će se tom carinarskom savezu pridružiti samo nekoliko država, jest pitanje, koje može samo budućnost da riješi.

Zasjedanje talijanske komore.

Sa talijanske granice, 8. Zasjedanje će talijanske komore trajati, kako se čini, do 20. juna. Vlada kani kod vijećanja o predlogu glede uprave bez proračuna uložiti pitanje o povjerenju. Napetost je upravljena proti Giolittiju, koji je jučer stigao u Rim uz pratnju nekolicine senatora. Ne zna se za stalno, da li će u komori prihvatiti riječ, ili uopće ne će prisustvovati sjednicama.

Talijanska komora.

Zürich, 10. U početku jučerašnje sjednice talijanske komore slavio je zastupnik Pietravalle tobože odlučne pobjede Rusa te je zamolio predsjednika, neka dumi izrazi duboku solidarnost talijanske komore kaošto i nepokolebivu vjeru u konačnu pobjedu saveznika te najiskrenije želje za rusku vojsku.

Predsjednik Marcora je izjavio, da je na to pripravan te je izrazio zahvalno svoje udiviljenje za nepobijedjene talijanske vojnike.

Nakon odgovora na nekoje upite, izjavio je ministar predsjednik Salandra uz povike iznenadjenja, neka se proračunski provizoriji postave na dnevni red od subote mjesto u onoj od ponedjelka te da bi se na to moglo raspravljati o upitima tičućim se posebne parlamentarne kontrole vladine djelatnosti. Nato se je vršilo tajno glasovanje o dan prije otpravljenim resortnim proračunima, kod česa bijaše proračun unutrašnjeg ministarstva, što ga Salandra vodi, primljen sa 191 protiv 120 glasova. Čuli su se poruglјivi poklici, da su pristaše Giolittia opeta glasovali za vladu, samo da Salandru još i dalje održe na svom mjestu.

U bližnjim prostorijama zastupničke kuće došlo je do šaka medju zastupnikom Berione i zastupnikom Mazzoni, koji je dijelio slike u Sibiriju prognanih ruskih parlamentaraca.

Dogodjaji na moru.

Beč, 11. (D. u.). Naša je podmornica torpedovala 8. o. mj. na veče veliki talijanski pomoćni krstaš „Principe Umberto“, kojega je pratilo više razarača i koji je prevozio čete. Brod je potonuo u malo časova.

Amerika.

Novi izbori u Udruženim državama.

Amsterdam, 11. (D. u.). Reuterov ured javlja iz Chikaga: Republikanski je konvenat proglasio Hughesa jednoglasno kao kandidata za predsjednika. Hughes je kandidaturu prihvatio. Za podpredsjednika hoće progresjste da bude Roosevelt.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Francuska.

Paris, 10. Službeni izvještaj od 9. lipnja u 3 sata popodne:

Na lijevoj su obali Moze suzbili Francuzi kroz noć dvije malene njemačke navale na položaje jugozapadno od vrha 304. Na desnoj su obali Moze nastavljali Nijemci svoje napadaje protiv fronte od 2 km širine po prilici na istoku i na zapadu od dvorca Thiaumont. Između ovog dvorca i šume Caillette su prodrli u francuske jarke, ali po znatnim gubicima za njih bili su osujećeni svi njihovi pokušaji na zapadnom dijelu. U okolici je St. Michiela bilo uništeno njemačko odijeljenje, koje je kušalo da stigne do francuskih linija na istoku od Bislea.

U 11 sati u noći: Na lijevoj su obali Moze poduzeli Nijemci tekom dana opetovne navale protiv naših položaja na vrhu 304, dvije navale protiv zapadnog dijela ovog brda, a dvije druge protiv jugozapadnog njegovog dijela. Navale su se posve izjalovile u našoj zapornoj i strojnoj vatri. Na desnoj je obali bilo topovsko pucanje vrlo živahno u čitavoj okolici jugoistočno od dvorca Thiaumont, u šumama Chaprite i Fumin, kaošto i u odsjeku na jugu od Damloupa. Tekom dana nikakvog pješadijskog podhvata. U Vogezima smo rastjerali jaka neprijateljska izvidnička odijeljenja obrambenom vatrom na Hartmannsweilerkopfu.

Domaće Vijesti.

Raspušteno društvo u Puli. Tršćansko namjesničtvo raspustilo je talijansko glasbeno društvo „Società musicale polese“ u Puli.

Iz Banovine.

Slikarica Anka Bestall odlikovana na medjunarodnoj izložbi. Na velikoj medjunarodnoj izložbi za grafički i knjižarski obrt, što je bila otvorena u Leipzigu u 120 paviljona, izložila je svoje radnje u vrsna hrvatska slikarica Anka Bestall. Za tri izložene radnje dobila je gdja Bestall najveće odlikovanje, počasnu nagradu. Osim toga bila joj je uručena vanredno ukusno izradjena povelja i zlatna kolajna. Počasna nagrada veče je odlikovanje od samih zlatnih kolajna izložbe, a podijeljuje se samo za izvanredne radove.

Hrvatski natpisi u kolima riječkog tramvaya. Ne malo je začudilo riječke Hrvate, kad su ovih dana za prvi put ugledali na svoje rodjene oči uz talijanske, madjarske i njemačke — takodjer i hrvatske natpise u svim kolima riječkog elektr. tramvaya. To ih je i većma začudilo, jer je riječki tramvay vlasničtvo gradske općine, koja se je uvijek i u svemu zubima i noktima borila protiv svakog znaka, koji bi odavao, da ima na Rijeci i takvih ljudi, kojima je hrvatski jezik mio.

Iz Dalmacije.

Hvalevrijedne upute. Dalmatinsko pokrajinsko školsko vijeće razaslalo je na sve svoje podredjene učitelje i učiteljice okružnicu, kojom ih poziv lje, da skupe narod svog djelokruga u školi i da mu tu prikažu ozbiljne ekonomske prilike, koje će nastati poslije rata. Narod treba uputiti, da ne troši sav privredjeni novac za rekviriranje životinje i predmeta, jer će mu to iza rata i opeta trebati za nabavu životinja, poljodjelskog orudja itd. I dobivenu pripomoć treba čim je više moguće štedjeti, jer će trebati iza rata više nego li sada, a teško će se ga dobiti. Ženskinje neka ne troše za skupocjene tkanine, nakit i druge suvišne stvari, jer nas čekaju ozbiljna vremena, kad se ne ćemo ogledavati za nakitom, već za drugim, što će nam biti mnogo nužnije. — Ovaj je korak dalmatinskog školskog vijeća učinjen u sto dobrih časova, pa bi poželjno bilo, da naidje ua odaziv i kod ostalih školskih i inih oblasti u monarhiji.

Lov srdjele. „Narodnom Listu“ javljaju iz Postira, da su prošlih dana ulovili onamošnji ribari 35 kvintala srdjela. Isto tako javljaju iz Jelse, da je i tamo bilo obilna lova.

Pokrajinske vijesti.

† **Dr. Tadej vitez Bielinski,** liječnik te upravitelj odnosno pokrovitelj „Društva za štednju i zajmove“ te „Bolesničkog potpornog društva sv. Antuna“ u Omišlju preminuo je dne 6. te bio pokopan dne 7. o. mj. uz veliko saučešće naroda iz Omišlja i okolice. Kao Poljak-Slaven prikupio se bio pokojnik našemu narodu s razloga što mu je bio na ruku u toliko da se nije žacao poprimiti se odgovornog posla u tamošnjem „Društvu za štednju i zajmove“, kojega je uzorno vodio te bio rijetkim primjerom kako bi morali i drugi razumnici nastojati dizati narodno-gospodarsko blagostanje.

Pokojniku bila blaga uspomena medju narodom!

Kastav. — Sedmica Crvenoga križa. Primamo iz Kastva: Sa svih strana čitamo vijesti o uspjehu sedmice Crv. križa, pa molimo, da biste izvolili i naših ovo par riječi uvrstiti u Vaš cijenj. list.

Kao drugud i ovdje se je sve zauzelo, da po mogućnosti što bolje obdari toli korisnu instituciju Crvenoga križa. U opsegu naše općine, koja po površini čini po prilici i po broju pučanstva dvadeseti dio čitave Istre, imademo 17 pučkih škola i c. kr. učiteljsku školu u Kastvu. Sabirala je svuda školska mladež pučkih škola pod nadzorom učiteljstva, a posebice jošte djaci c. kr. učiteljske škole i župni ured u Klani. Sabralo se darova u gotovu novcu K 3074·50. Od znakova Crvenoga križa prodalo se je sve, što nam je poslala podružnica u Voloskom, naime 200 komada, a da ih je bilo desetero puta toljko, bili bi svi prošli; uništio je od njih K 40·—. Članova upisalo se ukupno 240, od tih utemeljitella 4, a ostali godišnji. Utemeljitelji jesu ovi: Općina Kastav, Kažimir Jelušić, općinski glavar i Fran Josip Blečić, posjednik i trgovac iz Pehljina po K 100, a Mate Marčelja, trgovac iz Jušići sa K 50. Sabralo se članarine, od utemeljitelja K 350 i od 123 godišnja člana K 492, ostali će platiti na položnicu podružnice Crv. križa u Voloskom. U svemu dakle sakupilo se K 3956·50, a doda li se ovome jošte članove, koji imadu da plate članarinu, proizlazi potpuni uspjeh ovdješnje sedmice Crv. križa sa K 4420. Završujući ovo, istaknuti valja nam osobito djake c. kr. učiteljske škole u Kastvu, u njihovoj požrtvovnosti, buduci su, koji amo, koji tamo, obletili skoro svu široku Kastavštinu, te sakupili 98 članova godišnjih i 375 kruna darova gotova novca.

Gospodarstvo.

Uporaba umjetnog gnojiva. Razumni gospodari, koji u pomanjkanju stajskoga gnoja upotrebljavaju umjetna gnojiva, ne smiju u tu svrhu upotrebljavati samo jednu vrstu umjetnog gnojiva. Oni moraju nastojati, da dadu kulturi sva tri hraniva: fosfornu kiselinu, kalij i dušik. Nadalje se mora umjetna gnojiva sipati po mogućnosti što prije, da se hranive tvari u njima rastope prije, nego li biljke počnu rasti, i da gnojiva djeluju već prve godine. Uputno je dakle otpočeti gnojiti sa umjetnim gnojivima već u rano prolječe. U tu svrhu može se uzeti i Thomasova drozga, s kojom je inače najbolje gnojiti u jesen buduć se polagano topi u zemlji, a sipa li se kasno, djeluje tek druge godine. Za kasnije gnojenje valja uzeti mjesto Thomasove drozge superfosfat, koji se u zemlji brže topi i tako dolazi do djelovanja još iste godine.

Svakovrstne pisarničke potrepštine za urede, trgovce i privatnike dobiva se u papirnici Jos. Krmpotić u Puli.

Kao općeniti naputak za gnojenje s umjetnim gnojevima, preporuča se slijedeća uporaba:

Livade, pašnjake i djeteline valja gnojiti po 1 jutru s 400 kg Thomasove drozge i 100 kg 40-postotne kalijeve soli, a ako se gnoji kasno u prolječe uzme se mjesto Thomasove drozge 300 kg superfosfata.

Jari se usjevi i okopavine gnoje s 300 kg Thomasove drozge, 150 kg 40-postotne kalijeve soli i sa 60—100 kg čilske salitre, a kod kasnijega se gnojenja mjesto drozge uzme 200 kg superfosfata.

Krumpir se i repa gnoji s 300 kg Thomasove drozge, 150 kg 40-postotne kalijeve soli i 100—120 kg čilske salitre. Gnoji li se sa superfosfatom mjesto Thomasove drozge, uzme ga se 200 kg.

Gnoji li se i sa stajskim gnojem, dosta je tada, da se uzme samo polovica navedenih količina umjetnih gnojiva.

Thomasova drozga (dotično superfosfat) te 40-postotna kalijeva sol sipaju se smiješani 2 do 4 tjedna prije sjetve te zaoru i zabranaju. Čilske se salitre sipije 8 dana prije sjetve polovica, a druga polovica kasnije iza 4 tjedna.

„Novine“.

Razne Vijesti.

Srečke austrijskog crvenog križa. Austrijsko društvo crvenog križa nakanilo je izdati putem jedne bankovne grupe nove srečke u ukupnom iznosu od dva milijuna kruna. Nominalni iznos imao bi biti 20 kruna, dok bi emisioni tečaj imao prekoračiti 30 kruna.

Natječaj na mjesta aspiranata u c. kr. višoj žtvinarskoj školi u Beču. C. i kr. ministarstvo rata raspisalo je natječaj na 20 mjesta aspiranata u c. i kr. višoj živinarskoj školi u Beču s njemačkim nastavnim jezikom i na 10 mjesta u kr. ug. višoj veterinarskoj školi u Budimpešti s ugarskim nastavnim jezikom.

Ukinuće celibata učiteljica i državnih činovnica u Austriji. Ministar nastave Hussarek primio je od „Općeg austrijskog ženskog društva“ i „Donjoaustrijskog učiteljskog društva“ molbu, kojom se moli za celibat učiteljica. U molbi se ističe, da se gledom na sadanje osobite državne interese na povećanju pučanstva čini svaka zapreka sklapanja braka više nego ikada bezrazložnom.

Ministar je izjavio, da nema načelno ništa protiv ukinuća celibata, pogotovo ne kod učiteljica, jer za to govore i važni pedagoški razlozi.

Dr. Spitzmüller izjavio se je u ministarstvu trgovine sklonim ukinuću celibata ženskih državnih činovnika, što će se ali moći provesti istom iza rata.

Začasni doktori peštanskog sveučilišta. Prema vijestima iz Budimpešte, dobilo je onamošnje sveučilište dozvolu, da promovira na čast začasnih doktora bugarskog kralja Ferdinanda, nadvojvodu Josipa, maršala Mackensena, turskog ministra rata Enver pašu i ministra grofa Tiszu.

Brisani iz listine odvjetnika. Prema vijestima poljskih listova otišli su u početku rata iz Galicije i Bukovine u inozemstvo medju ostalima i 23 odvjetnika i 11 odvjetničkih kandidata, koji su sada brisani iz listine odvjetnika. Medju njima su i narodni zastupnici dr. Okuniewski i dr. Dobržanski.

„Cap Polonia“, novi njemački orijaški parobrod. Ovih dana dovršen je na brodogradilištu „Blohm-Voss“ novi orijaški njemački parobrod društva „Hamburg-Süd-Amerika“, „Cap Polonia“. Novi je parobrod jednak parobrodu „Cap Trafalgar“, koji je u prosincu godine 1914. kao pomočna krstarica potonuo na brazilskoj obali. Dug je 197 metara, širok 22 metra, strojevi razvijaju 120.000 konjskih sila, te brod plovi brzinom od 18 morskih milja na sat. Nosi 21.500 brutto reg. tona. Posada broji 460 momaka, a može ukrcati 2000 putnika. Najmodernija oprema i elegantni uredjaj dokazom su visokog stepena njemačkog graditeljstva brodova.

Zaplijenjeni parobrodi u portugalskim lukama. Kako je poznato, zaplijenila je portugalska vlada u svojim lukama 65 njemačkih parobroda. Iz Berna sada javljaju, da je od tog plijena dobila Italija pet parobroda na uporabu kod transporta, dok preostali sačinjavaju flotu pomočnih krstarica portugalske mornarice.

Veliki broj naših četa na ruskom bojištu. Naše su se postojanke na sjevero-istočnom ratištu tečajem višemjesečnog rada upravo sjajno utvrdile. Njihov je broj izvanredno visok, jer nisu imale niti gubitaka u boju, niti su se uslijed bolesti ili odlaska pojedinih odjela na druga bojišta znatnije umanjila. Toga radi očekuje naša vojska i na tom ratištu mirne duše na buduće dogadjaje medju Putilovkom i Prutom.

Uz rusku ofenzivu i ofenzivu na zapadnoj fronti. „Guere mondiale“ drži, da će uz rusku ofenzivu doći najskorijih dana i do velike ofenzive na zapadnoj fronti. Kad nebi do toga došlo, bio bi znak, da se je rasplinuo plan zajedničke akcije.

Sloga entente u talijanskom zrcalu. Talijanski list „Popolo d'Italia“ kritikuje u jednom od svojih zadnjih brojeva slogu entente ovako: Vlasti su se četvornoga sporazuma pokazale slabijima prema inicijativi centralnih vlasti, te su ofenzivom kod Verduna i u Tirolu postale potpunoma nemočne da provedu svoje odluke. Zar nijesu saveznici baš ništa naučili? Pariška je konferenca doduše postavila načelo zajedničke fronte, al je to načelo ostalo — prazna fraza.

Bezglavje u Italiji raste. „Popolo d'Italia“ donosi u jednom od svojih potonjih brojeva objasni članak, kojim ustaje protiva onih, koji šire apsurdne glasove o ratu. Taj očajni vapaj alarmantnog talijanskog lista najbolje nam poslužuje u dokaz, kakvo raspoloženje vlada u Italiji. List medju inim veli: „Mi živimo u znaku povračanja Giolittisma. Izvjesni političari predstavljaju rat kao ministarsku zabludu Salandrinu. Nepovjerenje raste. Vladini ljudi! Potrebno je, da vi poslije godinu dana pojmite rat i šta znači rat, i to potrebno je, da se nemilostivo radikalnim mjerama postupa protiv izdajnika. Mi moramo pobjediti. Rat zahtijeva najveću odvažnost. Vladini ljudi! Budite odvažniji ili ustupite nama vaša mjesta“.

Engleski gubici u pomorskoj bitci kod Skagerraka odgovaraju, po samom priznanju Engleza, ogromnoj svoti od jedne i pol miljarde.

Engleska mirovna društva na poslu. Iz Amsterdama dolazi vijest, da su se engleska mirovna društva konačno ujedinila i izabrala jur zajednički odbor, koji je postavio stanovite zahtjeve za utanačenje mira. Grey je navodno suglasan sa postupkom odbora, koji je već izradio i konkretne predloge. Engleska vlada izjavila se je spremnom na susretljivost, ako bi se na nju obratila koja nadležna stranka, samo ne američka.

Roosveltova ratobornost. Prema vijestima iz Haaga držao je Roosevelt u Chicagu i u nekojim drugim gradovima izborne govore, u kojima je na najbrutalniji način objavio rat amerikancima njemačke i irske narodnosti. U svojoj oštrini nazvao ih je izdajnicima i „stranim elementima“, te je pozvao Amerikance, da se ih čim prije otresu.

Velika ostavština kralju Albertu. Nedavno preminuli amerikanski željeznički magnat James Hill ostavio je oporučno kralju Albertu 25 milijuna franaka. Ta svota namijenjena je za podignuće Belgije.

Podmorski tunel Dover—Calais. U razgovoru sa jednim novinarom izjavio je engleski podtajnik za javne radnje, da će se odmah iza dovršenog rata započeti gradnja podmorskog tunela Dover—Calais.

Mirovna intervencija španjolskoga kralja. Odnosno na mirovnu intervenciju španjolskoga kralja, opaža „Novoje Vremja“ ovo: Mi nemamo pravo, da dajemo savjete španjoljskom dvoru ili predsjedniku Wilsonu, ali možemo izjaviti, da će svi ti koraci svršiti diplomatskim porazom. Najbolje bi bilo, dá nijesu uopće ništa pokušali, jer bi mogli proizvesti samo izazovno djelovanje.

Pitanje o miru u engleskoj donjoj kući. Obzirom na izjavu njemačkoga državnoga kancelara u njemačkoj noti Sjedinjenim državama, da je naime Njemačka u potonje vrijeme jur dva puta istaknula svoju sklonost za sklapljanje mira pod uvjetima, koji bi joj zajamčili njezine životne interese, i da nije kriva i odgovorna ako se bude i nadalje zatezalo mirom, stavio je zastupnik Markham u engleskoj donjoj kući na ministra predsjednika Asquitha slijedeće pitanje: „Da li su saveznici skloni prihvatiti posredovanje neutralnih država, da se Njemačkoj podastru uvjeti, pod kojima bi bili voljni sklopiti mir, s predtvjetom, da se Njemačka obveže, da će istodobno i istim putem javiti saveznicima svoje uvjete, pod kojima bi bila pripravna pristati na „sklopljenje mira“. Asquith je izjavio, da je državni tajnik Grey jur javno izjavio o mirovnom pitanju. U izjavi njemačkoga kancelara nema ni trunke, po kojoj bi se dalo zaključiti, da bi bila Njemačka sklona uvažiti mirovne uvjete, koji bi zajamčili interese saveznika i budući evropski mir. Asquith ne vjeruje, da bi mogao štogod koristnoga nadodati Greyevom govoru zadnjih sedmica.

Srbin o austrijskom ultimatumu. „Oesterreichische Rundschau“ donosi prikaz nekog Srbina, u kojemu opisuje dojam austrijskog ultimatuma u Beogradu. Iz tog prikaza iznosimo u izvatku slijedeće: Vlada i svi slojevi pučanstva bijahu za to, da se u svim točkama primi ultimatum. Tek dne 25. srpnja u jutro nastupio je preokret, jer je te noći srpski nasljednik primio brzojav ruskog cara, kojim car svečano izjavljuje, „da on ne će napustiti Srbiju i da je dao nalog za sveopću mobilizaciju“.

O tom brzojavu nije se do sada nigdje ništa čulo ili čitalo, a i sam Srbin izjavlja u Oesterr. Rundschau“, da je brzojav bio krivotvoren u „modroj“ i „narančastoj“ ruskoj knjizi. Ova se izjava uostalom lijepo slaže sa preokretom u ondašnjem vladanju srpskog pučanstva.

Neuspjeli atentat na Roosevelta. „Neue Freie Presse“ donosi zakašnjelu brzojavku iz New-Yorka da je u Kansas City izveden atentat nožem na bivšeg predsjednika Sjedinjenih država Teodora Roosevelta. U času, kad je kroz Kansas City kretala svečana povorka, što su je Rooseveltovi pristaše priredili iza jednog njegovog govora u počast snjemu i u kojoj je on sam prisustvovao u jednim kolima, proturao se je do kola neki čovjek, koji je bacio svom žestinom nož prema Rooseveltu. Predsjednik nije bio ranjen.

Francuska tvrdokornost. Francuske su se novine listom digle, da zatome ili barem smanje utisak podcijenjivanja vrijednosti engleske flote. Uz to uporno traže, da se održi pojačana blokada. Žestina, kojom to Francuzi zahtijevaju, odraz je nepovoljnog utjecaja, što ga je engleski poraz izazvao u krugovima neutralnih, a pogotovo u Americi.

Zagonetno postupanje Engleza u Makedoniji. Engleske vojne vlasti odredile su popis svega muškoga pučanstva u cijelom dijelu grčke Makedonije i u onim krajevima, koji su po njima okupirani. Ta je vijest pobudila u Grčkoj silno uzbudjenje, jer se u tom vide predznaci, da kane Englezi uvrstiti u svoju vojsku sve muško sposobno pučanstvo u tim krajevima.

KINO

Crvenog križa

ULICA SERGIA BROJ 34.

Danas novi raspored!

Seoska nevinost

prvorazredna lakrdija u 3 čina sa **Kitty Aschenbach** i **Odette Lisson** u glavnoj ulozi.

Početak u 2·30, 3·40, 4·50, 6·00 i 7·40 sati.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

ULAZNINA: I. prostor K 1·—; II. prostor 40 fil.

Uči se može kod svake slike.

Posl. br. U 51.-16.-3.

U ime Njegova Veličanstva cara!

C. kr. kotarski sud u Buzetu po tužbi funkcijonara državnoga odvjetništva kao javnoga tužitelja protiv Marije Zlatić radi § 12. Z. 16.-1. 1896. L. D. Z. iz g. 1897 br. 89 u prisuću funkcijonara državnog odvjetništva Bigatto kao javnoga tužitelja optuženika koji se nalazi na slobodi nakon glavne rasprave danas provedene, a na osnovu prijedloga učinjenoga od tužitelja, da se uporabi zakon

sudio je:

Mariju Zlatić, trgovkinju mlijekom iz Sluma

krivom:

što je u drugoj polovici prošlog veljače otposlala vlastitom nemarnošću i u svrhu prodaje iz Sluma u Pulu mlijeko, koje je bilo navodnjeno, dakle hranive predmete koji su u svrhu zavaravanja u prometu i trgovini snabdjeveni krivom oznakom, dakle prekršaja § 12 Z. 16.-1.-1896. L. D. Z. iz god. 1897. br. 89. te biva zato na osnovu § 12 obz. na § 21 netom spomenutog zakona uporabom § 266 kz.

osudjena

na deset (10) dana zatvora, te na platež postupačnih troškova i onih ovršne kazne medju kojima K 10 za trošak pretrage mlijeka. Osim toga optuženica gubi daljnje pravo tjeranja ovog obrta a nazočna će se presuda na trošak optuženikov proglasiti u „Hrvatskom Listu“ u Puli.

Buzet, dne 22. ožujka 1916.

Vivoda v. r. **Dr. Volarić** v. r.

46

Politeama Ciscutti.

Ponedjeljak 12. lipnja predvadjati će se na sveopći zahtjev

Kino-predstava sa slijedećim rasporedom:

U progonstvu plošlosti

zanimiva drama.

Početak u 4, 5, 6, i 7 sati poslije podne.

CIJENE: Parter K —·60; galerija K —·20; Lože K 1·—; zatvoreno sjedalo K —·40; sjedalo 20 hel.

Fini, urcani, urijezovi-ružmarinovi

MED

razašilje u mjedenim posudama po 40 i 50 kg. prosto pakovanja i prosto na parobrod u Drače ili u Metkoviće (Dalm.)

Pčelarska Zadruga

uknjižena na ograničeno jamčenje

JANJINA (Dalmacija).

Cijena kosmato za čisto K 3·20 kg.

Svaka patvorina posve isključena.

Život u Parizu.

(Izvještaj S. Litoveeva moskovskom listu „Russkoje slovo“.)

Lice Pariza odrazuje svoju dušu. Katkad, za vrijeme mira, tužili su se Parižani na to, da legije stranaca, koje poplavljuju Pariz, oduzimaju njihovom gradu fiziognomiju.

Pariz vidjeti, znači upoznati, što Francuska osjeća. Ako je Francuska tužna, možete u očima njezine prijestolnice čitati tugu. Ako li je radosna, to vam pripovijeda glas grada Pariza radosne stvari. Ako li je zemlja uzrujana, zamijetit ćete u Parizu nervoznost.

Kad je došlo do rata, pretvorio se je bučni i veseli Pariz preko noći u ozbiljnog borioca. Grad svjetlosti utrnuo je svoju zublju i navukao na sebe monaško odijelo.

Uslijed tradicije je Pariz i u najtežim časovima svoje povijesti bio radostan. Kad je zla godina 1832. tukla francuski narod usijanim bičem, ostao je Pariz vjeran svojim običajima. Plesne su dvorane bile otvorene i tadašnji veseli svijet nije držao za shodno, da se od straha ili tuge odreče omiljelih rastrešenosti. Godine su 1870. bila sva pariška kazališta otvorena i pravila sjajne poslove. Dapače i za vrijeme podsjedanja polazili su Parižani kazališta. A dapače i sama komuna nije mogla ništa na tomu promijeniti! Pariški kazališni pisac, Abel Hermant, pripovijeda, da je na dan ulaska versaillskih četa u Pariz imalo kazalište „Gymnase“ tako izvrsnih dohodaka, kakovih se i danas teško gdje može da nadje.

Ali — kad je došla godina 1914! Tad nije htio Pariz da se drži stare tradicije. Rat je odviše teško pritisnuo bio na narodnu dušu. Ta je borba tražila sve živce, sve instinkte, sve sile. Od početka rata ovamo došao je francuski narod do spoznaje, da ga ovdje povijest stavlja pred odluku. Radi toga se i jest smatralo svako odalečenje sila od rata zločinom i izdajom. Htjeli su da budu sa borcima, s njima da umru i njihove rane da vidaju. Francuska je poznala samo jednu pjesmu — marseljesu, samo jednu vrst glumaca — vojnike, samo jednu radost — borbu! Gostione i kavane zatvarale su se u devet sati, kazališta su bila zatvorena, nije bilo izložbi, nikakovih moda. Pariz je postao asketičan.

Ne malo po malo došlo se je do uvjerenja, da će rat dugo potrajati. Napetost je živaca, poriv oduševljenja, izvrsna sprema za kratku borbu. A dugi napor iziskuje duševni mir i odlučnu strpljivost. Kad je svanula godina 1915., došlo je do mnijenja, da se ne može kroz duže vremena podnašati strogi duh askeze. Gradjanin je opet počeo da ide za svojim svagdašnjim poslom, dnevni je rad uskrsnuo novomu životu. I na to se je mislilo, da časnici i vojnici, koji su iza teških bojeva dolazili na dopust, trebaju rastrešenja. Radi toga bje zaključeno, da se gostione zatvaraju tek u 11 sati. Nekoja su kazališta opet započela sa predstavama i u Montmartre čulo se je iza višemjesečne stanke opet veselje i smijeh.

Kad su u maju iz pokrajine Artois i u septembru iz Champagne došle vijesti o djelomičnim uspjesima, zasjala je zublja veselja. Ali samo prolazno: doskora se je razabralo, da još nije svanuo sat velike odmazde. Opet je trebalo čekati, sabirati hrabrost, štediti srdžbu i snagu. Pariz čini utisak popuf čovjeka, koji je morao da podnese veliku bol, no koji je bio dovoljno jak, da ju podnaša sa rezignacijom. Iza kratkog se je razočaranja Pariz opet snašao, usredotočio svu pozornost, svu jakost volje na veliki onaj cilj, pred kojim je budućnost još uvijek držala neprozirnu koprenu. U tom je iščekivanju nastao novi Pariz. Pariz je prema koncu godine 1915. pokazivao ozbiljno, malone svečano držanje. Životna je žila kucavica stala laganije kucati. Postao je pod pritiskom rata prazan i tih grad.

Prodje li čovjek po danu velikim bulevarima, pričinja mu se, kao da je rano jutro. Velik grad pravi utisak, kao da još nije otro sna s očiju. Život se po cesti kreće u polaganom tempu. Automobili, ona bučna karakteristika pariških cesta, posve su iščeznuli. Danas može osamdesetgodišnja starica sa štapom posve mirno oko podneva proći trgom Place de l'Opera.

Malene one kavane, kojih ima toliko u Parizu, pričinjaju se sad radi svoje praznine mnogo prostranijima. Kad se približava vrijeme ručka, oživljuju doduše donjekle, nu nema u njima prijašnjega života; u prvom se redu zamjećuje, da nema stranaca. Djačke se prostorije u Quartier latin, koje su u svoje vrijeme bile tako bučne, slabo sad posjećuju. Ovdje ondje kod pojedinih stolova po nekoliko pristojnih žena, po nekoliko djaka, koji su iza čaše pive zadubljeni u novine.

Kavane i velika svratišta osjećaju sva zajedno bezkorisnost svojih velikih prostorija. U Champs Elysees i u prekrasnim avenijama, koji vode na Place d'Etoile, nalaze se na palačama veliki plakati s napisom: „Iznajmljuju se stanovi“.

Ovaj svečano-tihi je Pariz od neizrečene ljepote. Život se dosadne svagdašnjosti stidljivo pritajuje, nad svim leži plemstvo nevolje. Sve je to dokazom jake uzrujanosti, koja je osvojila lijepi taj grad. Crne se koprene udovica i matera viju u proljetnom vjetru i govore jezikom, koji dopire do srca. Uvijek jedno, i samo jedno te isto: užasan rat i koliko li je već žrtava tražio!

Ja sam posjetio jedan od sad već rijetkih kabareta na Montmartre. Hoće li čovjek da sazna, kako Pariz osjeća, ne će nigdje bolje saznati nego li ovdje. Gibivi konferensijer dira ovdje u laganoj šaljivoj riječi katkad u duboka pitanja, a pjevač kupleta iznaša u oštrim pjesmama ozbiljnost dana pred slušatelje. Ondje se nije štedilo sa političkom kritikom, nego se je bez obzir. rugalo ministrima, zastupnicima, komori, jednom riječi, čitavoj politici. Ta bez toga se kabaret uopće i ne da zamisliti. Teške su udarce primile pogriješke ententine diplomacije na Balkanu. — Glavna je točka bila ona, kojom se je rugalo njemačkoj sentimentalnosti.

Uništavajte muhe da se ne umnožavaju.

Lijepenke za uništavanje muha dobivaju se kod Jos. Krmpotić u Puli.